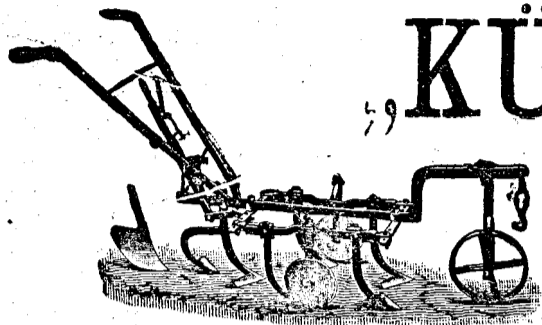

ERDÉLYI GAZDA

XLII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1910 Junius 19.

25. SZÁM.

KÜHNE

mezőgazdasági
gépgyár r. t.

MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállit: mindennemű egysoros kapálószerkezetet,
Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat,

2012

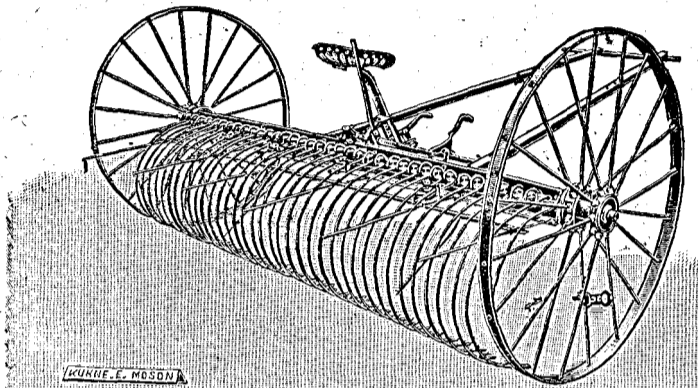
Laass-rendszerű többsoros kapálógépeket,
Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket,
„OSBORNE” kévekötő- és marokrakó
arató és fűkaszaló-gépeket.
Cséplőkészleteket motor- és járgányhajtásra.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Fiókraktár:

Debrecen és Temesvár.

Székely Gazdák Szövetkezeté-nél, Marosvásárhelyt

kedvező fizetési feltételekkel legjutányosabban vásárolt

gazdasági gépeket,

mindennemű gazdasági eszközöket és cikkeket.

Értékesítünk gabonát, magvakat és gyapjút.

Kühne mosoni gépgyára és Mc. Cormick aratógépgyárának

kizárólagos képviselte.

2336

Báró Kemény József **Hungaria Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.** 2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalmok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilk javítására.

Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee” arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképviselte

Olcso árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

VEGYEN! VEGYEN!
Konverzionális Jelzalog-Sorsjegyet!
 E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési huzáson és a nyeremény huzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeremény már esett. E sorsjegyek 10 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb főnyereménye:
egy millió korona.

Huzások: minden év február 25-én, ápril 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

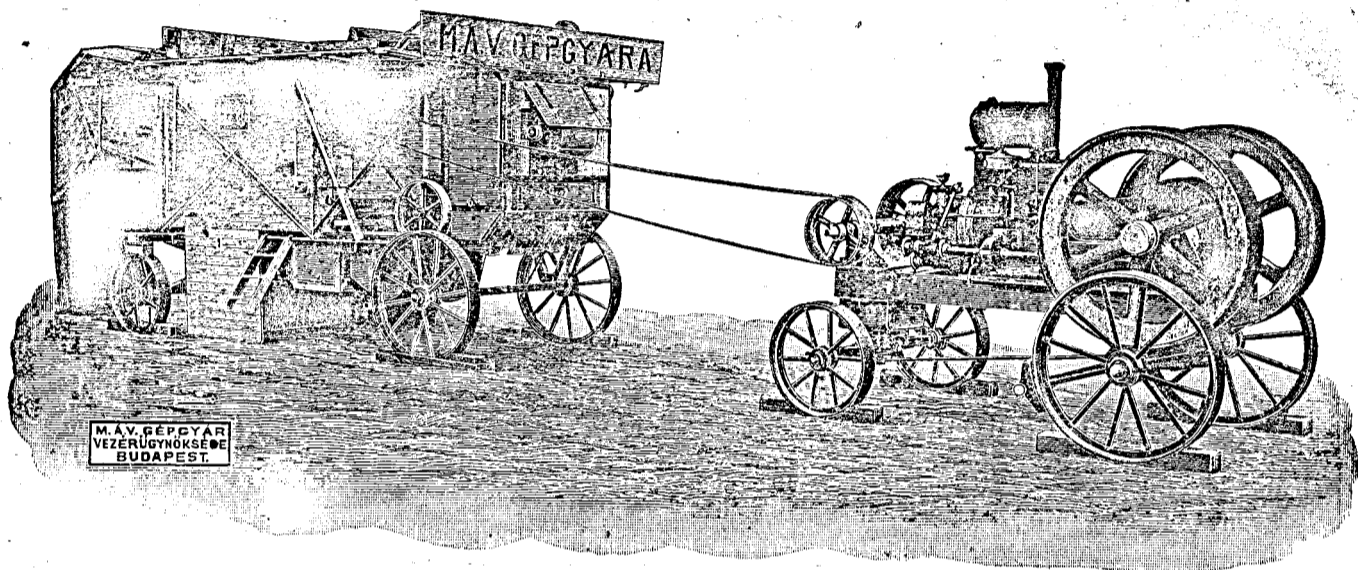
Részletre:
 egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
 egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
 egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
 egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
 egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona

vagy letétre 20 K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra,
 A nyeremények azonnal a vevőt illetik.

2034 Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
 részvénytársaságnál
 Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Legujabb szerkezetű
BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség! **Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.** Gazdaságos üzem.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

2021

Őszi trágyázás!

Valódi **Stern-Marko** védjegyű 2459

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti olomzár van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Kalmár Vilmos
 a Thomasphosphatfabriken, Berlin vezérképviselője Budapest, VI. Andrásy út 49.

HUTTER GERŐ
 Első Magyar Gőz- és Villamerőre berendezett

MŰLÉPGYÁRA

Kolozsvárt, Jókai-utca 7.ik szám.

Ajánlja a legkitünőbb valódi méhviaszból, bármely méret szerint készült műlépei.

Sárga műlép 1 kgr. 5 korona.

Fehér műlép 1 kgr. 6 korona 50 fillér.

Csomagolásért csak saját költségeimet számítom fel. Az árak az itteni posta vagy vasutállomásig szállítva értendők. A tisztán kezelt fehér és világossárga salakmentes, idegen anyagoktól ment viasz kgr.-ját 3 koronáért beváltom.

Becsés megrendelését várva vagyok:

2433

Teljes tisztelettel: **HUTTER GERŐ**, műlépgyáros.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzalog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettatnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetítem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség **GOMBOS BENO** Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYESÜLET, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A korcsmák vasárnapi bezárása. 305
A francia vámtarifa. *Dr. Hory András.* 305
A buza nemesítése. *Gáspár József II.* 307

Kiseb szakközlemények.

- Védekezés a komló levéltetű ellen. — A ra-
gados elvetelés gyógyítása carbolos injec-
ciókkal. — A bor mesterséges öregítése.
— A fagyasztott tej Szibériában. 308

Kormányintézkedések. 308

Vegyes közlemények. 209

Hirdetések.

A korcsmák vasárnapi bezárása.

Végre megjött az első fecske!

Mennyi kérvényezés, mennyi beszéd, mennyi deputációzás volt már avégből, hogy a kormány rendelje el a korcsmák és pálinkamérések vasárnapi munkaszünetét. A törvényhatóságok szabályrendeleteket hoztak, saját hatáskörükben akarták megcsinálni azt, amit a kormány nem akart általánossá tenni az országban. Sajnos, sem a kérvényezésnek, sem a deputációzásnak nem volt semmi eredménye. A törvényhatóságok szabályrendeleteit pedig nem hagyta jóvá a kormány.

Hiszen csak hogy egyebet ne említsünk, a Hangya legutóbbi kongresszusa szintén kérelmezte a korcsmák vasárnapi munkaszünetének elrendelését, ámde kérelmét érdemlegesen nem intézték el. Hogy miért, miért nem, arra elfogadható magyarázatot adni nem tud senki. A mindenkor kormányok hivatkoztak az állam pénzügyi érdekeire s abban a véleményben voltak, hogy a korcsmák vasárnapi bezárása a bor és szeszadó csökkenését vonja maga után. Pedig ebben a dologban valamennyi pénzügyminiszter, valamennyi belügyminiszter tévedett. A korcsmák és pálinkamérések vasárnapi bezárásának nem az a főcélja, hogy a nép, kevesebbet igyék, mert elvégre inni való szükségletét vasár- és ünnepnap előtt való napon is beszerezheti, ha épp inni akar.

A korcsmák vasárnapi munkaszünetének legfőbb célja az, hogy különösen a falusi népet megóvjuk a korcsmázással járó nagy anyagi és erkölcsi veszedelmektől, a mértéktelen dözsöléstől, az ezzel járó eladósodástól, duhajko-

dástól, verekedéstől, sőt, mint legutóbb az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szociális szakosztálya helyesen rámutatott: a nemzetközi szociálista mételeytől. A legfőbb indoka tehát a korcsmák vasárnapi bezárásának az erkölcsi pusztulás megakadályozása. A vasárnap munkaszüneti nap, tehát több alkalom van az erkölcsi züllés minden fajtájára. Maga a tétlenség is, amelyet nem hiába neveznek az ördög nyugvó párnájának, ösztönszerűleg készíti az embereket a korcsmák, a korcsmában található könnyebb fajta szórakozások keresésére, az ivásra s ennek végső következményére: a duhajkodásra.

Mindezek dacára, amint említettük, a kormány nem igen akart hallani a korcsmák vasárnapi munkaszünetéről. Kétszeresen örvendétes dolog tehát, amidőn arról kapunk értesítést, hogy a kormány, és pedig elsősorban a belügyminiszter ebben a kérdésben megváltoztatta eddigi álláspontját.

Szilágyvármegye törvényhatósági bizottsága jutott abba a kellemes helyzetbe, hogy a korcsmák, sörházak és pálinkamérésekről alkotott szabályrendeletét a kormány f. évi március hó 31-én minden kikötés nélkül jóváhagyta s így rövid időn belül életbe léphet a szabályrendelet e) pontja, amely szószerint így hangzik:

e) A korcsmák az 1891: XIII. t-c. 1. §-ában meghatározott ünnepnapokon, vagyis vasárnap és Szent-István napján, valamint a keresztény vallásfelekezetek ünnepein, ugmint karácsony, husvét és pünkösöd első napjain egész napon át zárva tartandók.

Szilágyvármegye alispánja már is kiadta a járási főszolgabírókhoz, polgármesterekhez és községi előljárókhoz intézett rendeletét, amely szerint a belügyminiszter által jóváhagyott szabályrendelet f. évi június hó 5-én életbe lép. Június hó 5-től kezdve tehát Szilágyvármegye területén vége szakadt a korcsmai duhajkodásnak, megfogytak a részeg, garázda emberek, megszűntek a dözsölést követő verekedések, civakodások, mert a törvény erejével bíró szabályrendelet első sorban is az ellene vétő korcsmárost sújtja szigorú büntetéssel.

Nem tudjuk, a többi törvényhatóság követni fogja-e Szilágyvármegye példáját, de mindenesetre kívánatos volna, ha valamennyi vármegye köteletségének tartaná a Szilágy-

megyéhez hasonló szabályrendelet alkotását. A belügyminiszteriumban megtörött a jég, nem kell félni attól, hogy a miniszter ezután megtagadja hasonló szabályrendelet jóváhagyását.

Szilágyvármegye szabályrendelete egyéb rendelkezéseiben is megérdemli, hogy közfigyelemre méltassék. Így mindjárt az első §-a kimondja, hogy korcsmát, pálinkamérést és sörházat nem szabad nyitni zug-utcában, sem pedig templomok, iskolák közvetlen szomszédságában. Ily fajta középületektől, legkevesebb 150 méter távolságra lehet csak korcsmát, sörházat, vagy pálinkamérést felállítani.

A szabályrendelet jelentékenyen korlátozza a korcsmák zárórját is. Korcsmát és pálinkamérést télen át este 8-kor, nyáron pedig 10 órakor be kell csukni, kivéve Szilágyvármegye városait, ahol a szabályrendelet valamennyire kitalja a zárórát.

Az első fecske megjött tehát. Itt a legfőbb ideje, hogy a többi nyomon kövesse. Az állam fináncpolitikájától nem várhatjuk azt, hogy a korcsmák vasárnapi munkaszünetét az egész országban általánosítsa, ámde Szilágyvármegye szabályrendeletének belügyminiszteri jóváhagyása megmutatta azt az utat, amelyen a törvényhatóságok haladva, élet vehetik a vasárnapi korcsmázás szörnyű nagy anyagi és erkölcsi veszedelmének.

A francia vámtarifa.

— A tarifa revisio indokai. — A 1892-ös tarifa mérlege. — Franciaország külkereskedelmi viszonyai. — Az új tarifa. —

Irta: *Dr. Hory András.*

Paris, június hó.

A most letelt parlamenti ciklus egyik legérdekesebb s a külföld szempontjából mindenestire legértékesebb alkotása, az 1910. évi március 29-iki törvénnyel életbe léptetett új vámtarifa. Az alábbiakban röviden vázolnám fogom azokat a körülményeket, amelyek a parlamenti tanácskozásokból merített s a szakminiszteriumokban szerzett értesüléseim szerint, a revisiot s illetőleg az új tarifa elkészítését szükségessé tették.

Az 1892. évi francia vámtarifa módosítását első sorban és főként a kereskedelempolitikai viszonyokat illetőleg az utolsó évben történt változások tették indokolttá. Ismeretes, hogy Németország 1902-ben teljesen a protectionismus alapjára helyezkedett s ebben a szel. lembeben módosították a tarifáikat a Francia

Az összes **Aratási és Cséplési szükségleteinket**

legmegbízhatóbban és legelőnyösebben

A

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.

S Z E R E Z H E T J U K B E !

Most megjelent „Aratási és Cséplési anyagok“ árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

országgal szoros kereskedelmi viszonyban álló államok is. Svájc 1902-ben, Oroszország 1903- illetve 1905-ben, Románia 1904-ben szintén emelték vámjaikat s követték ebben az irányban Szerbia és Törökország, Spanyolország 1906. március 23-iki törvényével léptette életbe erősen védvamos jellegű tarifáját. Magyarország és Ausztria 1906-ban szintén engedtek az általános irányzatnak. Az Egyesült Államokban a múlt év folyamán életbe léptetett Payne bill a protectionismus typicus példája. A védvamos irányzat szárnyai alá készül venni Japán is fejlődő iparát s a svédkirálynak rövid idővel ezelőtt elhangzott trónbeszéde is tarifarevisiót helyezett kilátásba.

Sőt a szabadkereskedelem hazájában, Angliában is védvamos törekvésekkel találkozunk. Ismeretes a tarifa reform érdekében Chamberlain által megindított s az unionista párt által támogatott mozgalom, mely egyelőre egy 10%-os vámmal óhajtja a belföldi termelés védelmére kelni. Tehát az egész világ gazdaságát a fokozott védelemre való törekvés jellemzi. Egy ilyen egyetemes irányzat követése elől egyetlen ország sem zárkozhatik el, a saját kára nélkül. Ebben találhatjuk a francia vámtarifa revisió általános elvi indokát, mely a külkereskedelmi viszonyok alakulására vetett rövid pillantás után még élesebben kidomborodik.

Az eddig érvényben volt 1892-évi vámtarifában Franciaország bizonyos mértékben már szintén a védvamos rendszert alkalmazta. Azonban az említett tarifa által nyújtott vámvédelem, a mai viszonyok közt teljesen elégtelennek bizonyult s Franciaország a világ kereskedelemben elfoglalt második helyéről, a negyedik helyre került. Elég e tekintetben a külkereskedelmi statisztika adataihoz fordulunk.

Ha u. i. a 92 ös tarifa korszakát, 1892-től 1907-ig vizsgáljuk, azt találjuk, hogy ez időszak alatt a kereskedelmi forgalom:

Angliában	18 milliárdról	—	29 milliárdra
Németországban	9	"	19
az Egyesült Államokban	8	"	16
Hollandiában	5	"	10
Belgiumban	3	"	6
Olaszországban	2	"	4 milliárd 800 millióra
Svájcban	1600 millióról	—	2.800 millióra
Franciaországban	8 milliárdról	—	11 milliárdra emelkedett.

Tehát a míg a kereskedelmi forgalom megkétszereződött Németországban, az Egyesült Államokban, Hollandiában, Belgiumban, a kétszeresnél nagyobb emelkedést mutatott Olaszországban, majdnem megkétszereződött Oroszországban, Svájcban, Franciaországban csak 40%-kal emelkedett.

A mi pedig a kiviteli kereskedelmet illeti ugyanacsak az említett periodus alatt a kivitel emelkedése:

az Egyesült Államokban	112%
Németországban	105%
Olaszországban	107%
Belgiumban	83%
Svájcban	48%
Franciaországban	40%-os volt.

Sőt még ennél is csekélyebb a Franciaországi kivitel emelkedése, mert levonásba kell tennünk a francia gyarmatokba kivitt áruk értékét, lévén ez tisztán belső kereskedelmi fontosságú. (A kolóniákba kivitt áruk értéke 1909-ben 684 millió volt. Tehát a kivitel emelkedése

az említett időszak alatt nem is 40%-ot, hanem körülbelül csak 35%-ot tesz ki.)

Az elmondottak kiegészítésül a következőkben röviden érinteni fogom Franciaországnak a külkereskedelemben jelentős szerepet játszó államokhoz való viszonyát.

A külállamok közül Anglia a francia kereskedelem egyik legfontosabb piaca. Különösen kedvező volt az 1909-iki esztendő a francia kivitelre, amikor az Angliába kivitt áruk értéke mintegy 1 milliárd 368 millió frankra emelkedett. Azonban ez egy egészen kivételes jelenség s nagy általánosságban azt mondhatjuk, hogy ha a francia kivitel Angliában nem is stagnál, de nem tart lépést Angliának Franciaországba irányuló kivitelével.

Ugyanis 1892-ben Franciaország kivitele Angliába 1,025 millió frank volt, 1908-ban Franciaország kivitele Angliába 1,172 millió frank volt.

Ezzel szemben 1892-ben Anglia kivitele Franciaországba 530 millió frank 1908-ban Anglia kivitele Franciaországba 792 millió frank volt.

Tehát a kivitel és behozatal emelkedése nincs arányban.

(Ez az arány még gyengül Franciaország rovására a német áraknak az angol piacokon rohamosan fokozódó térfoglalása következtében. Elég itt arra a körülményre utalnunk, hogy Németország kivitele Angliába az utolsó 9 év alatt 793 millióról 1,250 millióra emelkedett.)

Szoros kereskedelmi viszonyt tart fenn Franciaország Belgiummal is s ez a kis ország egyúttal igen veszedelmes concurrens is.

(Itt a statisztika adatai nem nyújtanak elég biztos alapot a tájékozásra. Ugyanis a francia statisztika adatai szerint 1907-ben Franciaország circa 860 millió értékben exportált Belgiumba. Ezzel szemben a belga hivatalos statisztika szerint a francia behozatal csak 652 millió. Ennek az eltérésnek a magyarázata abban keresendő, hogy a francia statisztika szerint Belgiumba exportált áruk egy része nem maradt Belgiumban, hanem csupán a transito forgalomban szerepel s tovább szállítatik más államokba.)

Belgium ma a közgazdaságilag legfejlettebb országok közé tartozik. Kereskedelme különösen az utolsó évtizedben oly hatalmas arányokban fejlődött, hogy körülbelül felét teszi ki Franciaország kereskedelmének. Nagy előnye Franciaországgal szemben főként a nyers anyagok olcsóságában és az alacsony munkabérekben van. A munkabérek közti különbség Belgium előnyére mintegy 28—30%-ot tesz ki. Számításba veendő itt az a körülmény is, hogy a belga munkás nem csak olcsó, de sokat és kitartóan dolgozik. Ha ehhez hozzá vesszük a két állam közelségét, a természetes határok hiányát, a csempepészt könnyűségét, nem csodálhatjuk, hogy Franciaország nemzeti termelésének a belga versennyel szemben való megoltalmazása végett a vámvédelem fegyveréhez nyult.

Németországgal szemben szintén kedvezőtlenül alakult ki Franciaország helyzete különösen az 1902. illetve 1906. évi német tarifa életbeléptetése óta. Elég e tekintetben a következő statisztikai adatokra tekintenünk.

1901-ben a francia kivitel Németországba 443 millió frankot tett ki. 1905-ben 628 millióra emelkedett a kivitel. Tehát a többlet

négy év alatt 185 millió volt. Az új német tarifa óta a kivitel emelkedése jóval csekélyebb s nem áll arányban a megelőző periodusban tapasztalt emelkedéssel. Ugyanis 1908-ban az egész kivitel 640 millió frank volt. Tehát a többlet csak 12 milliót tesz ki.

Ezzel szemben Németország bevétele Franciaországba 1901-ben 402 millió. 1905-ben 477 millió frank volt. Azaz a német behozatal négy év alatt 75 millióval emelkedett. Az új tarifa életbeléptetése óta, tehát három év alatt a német behozatal 477 millióról — 526 millióra szökött, vagyis 149 millió többletet mutat.

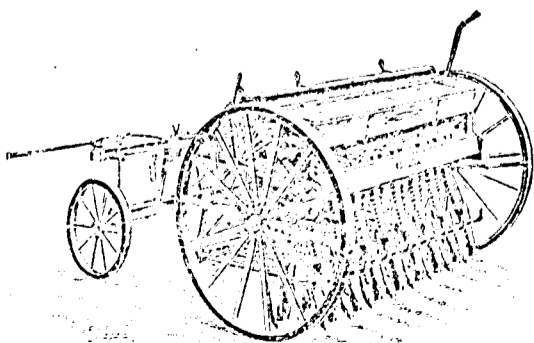
Ezek a számok minden fejtegetésnél világosabban beszélnek.

De védekeznie kellett Franciaországnak az Északamerikai Egyesült Államokkal szemben is sőt a múlt év folyamán hozott u. n. Payne bill, az új amerikai tarifa éppen egyike volt azoknak az okoknak, melyek a tarifa revisió sürgős keresztülvitelét szükségessé tették. A Payne bill ugyanis általában nagyon magas vámmal sújtja, éppen a legfontosabb francia kiviteli cikkeket s azonkívül felhatalmazza a kormányt, hogy azon árukra, melyek az amerikai árukat kedvezőtlen vámbánásban részesítő országból erednek, a tarifában megállapított vámon kívül még egy 25%-os érték vámot róhasson. (Tegyük fel, hogy egy áru, melynek 100 kilógrammonkénti értéke 100 frank, a tarifában 20 frank beviteli vámmal van terhelve. Ha már most ez az áru, az Egyesült Államokkal kedvezményes viszonyban nem álló államból származik, a 20 frank specifikus vámon felül még egy 25%-os érték vámmal lesz sújtva. Azaz összesen 45 frank vámmal lesz terhelve.)

Ilyen körülmények között érdekében állott Franciaországnak, hogy új tarifájában egy biztos fegyvert kovácsoljon magának, mely a külállamok, s különösen az Egyesült Államokkal folytatott vámtárgyalások meghiusulása esetén a retorsio hatályos eszközeként szolgáljon.

Az elmondottakban röviden reámutattam arra, hogy az 1892. évi francia tarifa alkotása óta a gazdasági erőviszonyok mérlege lényegében megváltozott. A külföldi verseny által veszélyesen fenyegetett nemzeti munka és productio új, erősebb védelmet kíván, s a rohamosan fejlődő technikai tudományok számos új productumot hoztak létre, melyek szintén vámvédelmet igényelnek.

A tarifa revisió tehát mintegy parancsoló szükségként jelentkezett — mondja Noel a senatus vámtügyi bizottságnak előadója, — mely elől kitérni nem lehetett. Az első munkálatok erre nézve már 1902-ben, tehát tüstént a német vámtarifát tartalmazó birodalmi törvény kihirdetése után megkezdődtek s tetet öltöttek az 1906—1910-i parlamenti ciklus elején kiküldött vámtügyi bizottság munkálataiban. Évekig tartó komoly munka után a múlt év folyamán a képviselőház elé terjesztette a bizottság a tarifajavaslatot mely felett a tanácskozások u. a. év december 31-ig tartottak. A senatusnak, tekintettel különösen a küszöbön álló vámtárgyalásokra, az új képviselő választásokra a még le nem tárgyal költségvetésre alig két heti ideje maradt, a tanácskozásokra, s így a kérdés sürgős volta miatt rendkívüli délelőtti tanácskozások tartása lett elhatározva. A tárgyalások gyors menetét nagyban előmozdította az a körülmény, hogy a két ház bizott.

Szab., „Rekord II.” sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gözcséplőkészletek, benzínmotorok, resicai acélekék, Kalmár-féle rostak és egyéb talajművelő eszközök.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

ságai a tavaslatot illetőleg a legfontosbb kérdésekben teljes egyetértésben voltak. A senatus bizottsága általánosságban magáévá tette a képviselőház javaslatát, de a részletektől eltekintve az u. n. *taxes intermédiaires* kérdésében ellentétes álláspontra helyezkedett. A képviselőház javaslata szerint u. i. a kormánynak jogában lett volna megfelelő kedvezmények fejében bizonyos államok áruira, az általános és a minimális tarifa közt középhelyet elfoglaló *taxes intermédiaires*-t alkalmazni. A senatus azonban a képviselőház javaslatának vonatkozó fejezetét törölte s a képviselőház a senatus által tett módosításokat elfogadva, az új tarifát tartalmazó törvényt f. évi március hó 29-én meghatározta s az április hó első napján életbe is lépett.

Az új tarifa nagyjában az 1892. évi tarifában foglalt elveken épült fel, de a vámvédelem fokozottabb és hathatósabb, az általános tarifa felemelése folytán. Ugyanis az általános és minimális tarifa közti 15%-os különbség 50%-ra emeltetett fel. Az általános tarifa ilyen erős felemelése arra szolgál, hogy a vám tárgyalásokon egy erős fegyver legyen a kormány s illetve meghatalmazottai kezében. A kereskedelmi összeköttetések megszűnése esetére retorsió gyanánt eddig csupán a 15%-kal magasabb tarifa alkalmazása állott a kormány rendelkezésére. Következőleg ennek — mint azt a Svájccal folytatott tárgyalások példája is mutatta — komoly jelentősége nem volt. Legfeljebb feszélyezte — mondja a bizottsági jelentés — de nem akadályozta a behozatal, míg ezzel szemben a francia áruk légmentesen elzárt kapukkal találták szemben magokat. Az 50%-kal magasabb tarifa alkalmazása már igen veszedelmes fegyverül szolgálhat a tárgyalások alkalmával.

Ugyancsak jogot ad a törvény 3. szakasza a kormánynak, hogy a francia árukat kedvezőtlen elbánásban részesítő állam áruit, az általános tarifákon megállapított vámok kétszeresével, illetve az áruk értékével egyenlő vámmal sújthassa. A vámentesen behozható árukra az említett körülmények közt 50%-os értékvám róható ki. Viszont felhatalmazza a törvény a kormányt arra is, hogy kedvezményként viszonosság esetén a 92-ös tarifát alkalmazhatta.

A magyar mezőgazdaságot s illetve külkereskedelmet leginkább, a ló kivétel megnevezése érdekli, amennyiben a lovak vámjá 25 frankkal emeltetett. A leölt állatok vámját illetőleg nincs változás, de a sonka, szalonna, beszózott marhahús vámjá a minimális tarifában 30 frankról, 35 frankra emeltetett. A hus konzervekre a minimális tarifában 15 frank helyett 20 frank vám lett megállapítva és a disznósír vámjá 25 frank helyett 30 frank lett. A tejtermékeket illetőleg a vajnál nincs változás és a sajtnál csak a lágú sajtokat sújtja egy 5% vámemelés tekintettel a hamburgi imitációkra. A primeur burgonya vámjá március 1-től június 1-ig 3 frank 100 kilonként az eddig érvényben volt 40 centime-os vám helyett. Nincs változás a cseresznye, alma, körte vámjánál, valamint a takarmánymagvaknál sem, kivéve a lóherét, lucernát melyek 100 kilogrammonként 40 frank vámmal lettek megróva az általános tarifában, de csak 25 frankkal a minimális szerint. A vámtétel leszállítása csak egy cikknél, a rézkénegnél észlelhető, a mely iránti kereslet a szőlőgazdák részéről rohamosan növekszik. Az eddigi 3 frankos vám 1 frank 50 centime-ra lett leszállítva.

Az új tarifában mindenesetre erős védelmet nyert a francia közgazdaság. Alkalmazásának módja s az alapján folytatott tárgyalások szerint fog kialakulni, Franciaország külkereskedelmi helyzete a jövőben.

A buza nemesítése.

Irta: Gáspár József.

II.

Az őszi buza nemesítését, a vetőmagnak az összes termésből kiválasztásával, 1891. év őszen kezdtem meg, de minthogy ebben, valamint az ezután következő két évben is, a vetőmag kiválasztására csak a cséplőgépet használhattam, rosta hiányában, az alább leírandó rostákkal csak 1894. év őszen kezdhettem meg a munkát: a tulajdonképpeni nemesítés kezdetét nem 1891. év, hanem 1894. év ősziére tehetem.

Közbe szurva megemlíteném tartom, hogy a nemesítés anyagául, a birtok állami kezelés alá vétele alkalmával a gazdaságban termelt közönséges magyar őszi buza szolgált, mely bánáti és tisztavidéki keverék lehetett, amennyiben volt közöttük fehér és piros színű, kalászos és tar változat. A nemesítés folyamán a piros színű kalászos és tar változat évről-évre kevesbedett, úgy, hogy a 19-ik évében a nemesítésnek, már csak egyes szálak voltak találhatóak, a termés tulnyomó részét a fehér kalászos és tar változat foglalta el, ami következtében annak, hogy ez a változat, a talaj és klímához jobban tudott alkalmazkodni.

A vetőmagot, beszámítva a cséplőgép osztályozását is, háromszori átrostálás után állítottam elő és pedig:

1. A gép cséplőgépén azzal, hogy az egész termést az osztályozó hengeren eresztettem át, mely által az egész termés három osztályba soroltatott: az első osztály vetőmagnak, a második eladásra vagy házi szükségletre használtatott fel; a harmadik osztály (rostaalj), mely a szorult és törött szemek keverékéből állott, a baromfiak takarmányozására fordítatott.

2. A kézi osztályozó rostán eresztettem keresztül, a cséplőgépén előállított egész első osztályt. Az osztályozó rostát erre a célra, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének közvetítése útján készítettem a beküldött buzaminta szerint. A kézi hajtásra készített könnyű szerkezetű rosta egy és félméter hosszú, henger alakú köpenyegén kétféle nagyságu, téglányalakú nyílások vannak. Az osztályozó hengeren tehát a cséplőgépén nyert első osztályu termésből újabb három osztályt állítottam elő, két osztály: a második és harmadik a rosta alatt hull ki: egy osztály — az első, melyben a legnagyobb szemek vannak, a rostát elhagyva annak a végén talál lefolyást.

Hogy ezzel a kis kézi osztályozóval jó munkát végezhessünk: vékonyan kell a magot eresztetni a hengerbe, a rostát pedig lassu

forogatásban tartani, hogy az apró és szorult szemek a rostán keresztül találjanak utat, ne sodortassanak a rostát elhagyó ép, egészségesebb és nagyobb szemek közé.

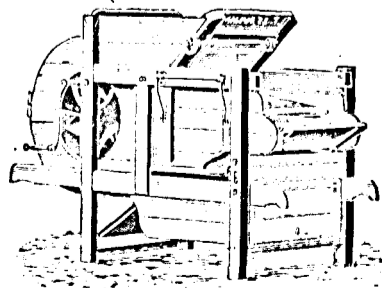
3. A szelelő rostán. vettem harmadszor osztályozás alá azt a magot, amely az imént leírt osztályozó hengerből, mint első osztály került ki; csak hogy most már *nem az alak*, hanem *a súly szerint történt az osztályozás*. Evégből a közönséges — Backer-féle — szelelő rostából kiszedtem minden rosta lapot, a rostát működésbe állítva, olyan gyorsasággal hajtattam, hogy a forgatás által vert szél, a rostálandó készlet és a szükséges vetőmag mennyiség aránya szerint: a magnak $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$ vagy $\frac{1}{2}$ -részei magával ragadva a szokott rostaalj útján vezesse el a rostából; a visszamaradt $\frac{3}{4}$, $\frac{2}{3}$ vagy $\frac{1}{2}$ rész pedig a tisztított mag útján hagyja el a rostát. Hogy csupán és egyedül a lapátok verte szél végezze az osztályozás munkáját, a garatból vékony sugarakban kell a szélnek eresztetni a magot, hogy lehetőleg kevés ütődjön egyik a másikba, mert különben a könnyebb mag a súlyosabbhoz vágódva azt a rostaalj útjára tereli, maga pedig a kapott ütés folytán a súlyosabb magvak közé keveredve kerül ki a rostából, miáltal a tulajdonképpeni működésében a rosta akadályozva lesz.

Ha az osztályozó hengeren nyert első osztály akkora mennyiségű, hogy a vetőmag szükségletnek kétszeresét is bőven fedezi: állítsuk úgy be a szelelő rostát, illetve forgassuk olyan gyorsan, hogy a mag felerészét a szél, mint rostaaljat magával ragadva vigye ki a gépből, a szél erejére bízott osztályozás így lesz a legtökéletesebb. A súlyszerinti kiválasztásnak ez utóbbi magasabb fokát különösen lehet ajánlani a nemesítés első éveiben, mely által rövidebb idő alatt érthető el a kitűzött cél.

A vetőmagnak a leírt háromszor osztályozása, a nemesítés első éveiben, minden rostálás után: 1.5—2 kg. minőségi súly (hektóliter súly) emelkedéssel járt, később pedig, amikor a termés átlag hektóliter sulya 80—83 kg. emelkedett, a háromszori rostálás után átlag 1—1 kg. emelkedés volt megállapítható. Más szóval, az első években, amikor a termés átlag sulya 74—78 kg. volt, háromszori rostálás után 76—80 kg. hektóliter sulyu vetőmag a későbbi években pedig, amikor a termés 80—83 kg-ra emelkedett, háromszori rostálás után 81—84 kg-os vetőmag állítottam elő.

1904. évben mértem a legnagyobb és a legszebb termést be, kat. holdankint 17.80 métermázsát, a termésátlag 83.3 kg-t, a háromszori rostálás által előállított vetőmag pedig 85.5 kg-t nyomott hektóliterenként.

A két ízben alakilag, egy ízben súlyszerint eszközölt osztályozással a legnagyobb és

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek

az „Európa“-szerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb,

a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő „EREDETI KALMÁR-ROSTÁK“ Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

ERDELYRESZI VEZÉRKÉPVISELET SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE
Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgy.

a legsúlyosabb magvakat válogattattam ki, melyekhez jóggal várhattam, hogy a legjobb belső tulajdonságok is fognak kapcsolódni.

Minthogy az egész buzatermésnek a leirt háromszori osztályozással nyert eleje, csak olyan buzaszálakon teremhetett, melyek a megdőlésnek ellent állottak és amelyek a rozsdabántalmazásának sem voltak nagymértékben kitéve, avagy mindezeknek ellenére is elég jól kifejlődtek: ezzel a háromszori kiválasztással a koránérő tulajdonság fenntartása mellett, fejlesztettem a buzának a megdőlés és rozsdával szemben ellentállóságát, minőségét és bőtermőképességét. Ezeket a tulajdonságokat a buza, minden emberi beavatkozás nélkül, tisztán a természetes kiválás útján nyervén; biztos reményt fűzhettem, amit később a termések igazoltak is, hogy ezeket a természetből nyert tulajdonságokat, átörökíteni is képes lesz.

(Folyt. köv.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Védekezés a komló levéltetű ellen.

Az elmúlt nyáron, amikor a komlót rendkívüli módon pusztította a levéltetű, M. Zimmer (Berstett-ben) a levéltetű ellen való védekezés céljából permetező kísérleteket állított be, amelyekről az „Elsässischen Hofenzeitung» (1909. Nr. 22.) című lapban számol be. Az első kísérletnél a komlónövényeket 100 l. vízből 1 l. petroleumból és 3 kg. kenő szappanból álló keverékkel kétszer fecskendezte be. A komlóleveleken kezdetben csekély égési tünetek mutatkoztak, amelyek azonban a növényeknek nem ártottak és bizonyos idő múlva ismét eltűntek. Az egyes komló tövekről 5 font zöld komlót is arattak. A második kísérletnél a növényeket 100 l. vízből és 1 liter „nicotine titré«-ből álló oldattal permetezte be. A leveleken semmiféle égési tünetek nem mutatkoztak. A legszebb tövek 5 font zöldkomlót szolgáltatottak. A harmadik kísérlet eredménye, amely kísérletnél a permetezésre szolgáló oldat 100 l. vízből $\frac{1}{2}$ l. petroleumból és 2 kg. kenőszappanból állott, nagyon csekély volt. A legszebb tövek csak 3 font zöld tobozt szolgáltatottak. A negyedik kísérletnél 100 liter vízhez 1 l. nikotint és 2 kg. kenőszappant adott s jóllehet ezzel az oldattal csak egyszer permetezte be a növényeket, a legszebb tövekről mégis 6 font zöld komlótobozt aratott. Az ötödik kísérletnél a töveket 100 liter vízből és 1 l. petroleumból álló keverékkel egyszer permetezte be és a leveleken jelentékeny égési foltok mutatkoztak. Dacára ennek a hatása nagyon gyenge volt; a legszebb tövek csak 2 kg. komlót szolgáltatottak. Az utolsó kísérletnél a töveket semmivel sem permetezte be és eltetvesedtek az összes tövek. Átlagosan ezen tövekről $\frac{2}{3}$ font zöld tobozt nyert.

(Ztschrift f. d. g. Brauw.) H.

+ A ragadós elvetélés gyógyítása carbolos injectiókkal. A francia állatorvosok — egy francia állattenyésztési szaklap közlése szerint — elismert nagy sikerrel használják a ragadós elvetélés ellen a carbolos befecskendezéseket. A befecskendezésre szolgáló oldat két százalékos és akként készítik, hogy 980 gramm destilált vízhez 20 gramm tiszta karbolsavat vesznek. A karbolsavat beletéve a vízbe, azt sokáig rázzák, mert a feloldás és elvegyülés lassan megy. Ebből az oldatból azután injectiókat alkalmaznak a tehén nyakán, közel a lapockához, — guttapercha injectorral egyszerre 20 köbcentimétert adagolva. Persze a tehenet jól le kell fogni, hogy ne nyugtalanodhassék. A befecskendezés helyét és tájékát az injectió után egy darabig kézzel jól megmassirozzák, hogy az elvegyülés a bőr alatti kötszövetbe jól menjen végbe. Az injectió legjobb ideje a vemhesség 5 és 7 hónapja közt van; a műveletet minden 15 napon ismételve, eszerint egy tehén 4—5 ízben látandó el a carbolos injec-

tiókkal. Az eredményeket általában nagyon dicsérik, mert a művelet egyszerű, olcsó és a hatás jó.

+ A bor mesterséges öregítése ugy történik, hogy az első évben négyszer lefejtjük s minden alkalommal előzőleg zselatin segítségével derítjük. Azután a bort kis, legfeljebb hektoliteres hordókba fejtjük le és négy- egész nyolc hétig egy 36° C nyi meleg helységben tartjuk. Lehet azonban a bort ugyanakkor már palackokba is lefejtetni, de csak $\frac{3}{4}$ részig megtöltve és jól ledugaszolva, üstbe elhelyezni és annak vizét 60° C-on tartani hosszabb ideig. Azután egészen megtöltjük a palackokat és még egy hónapon át egy jó meleg helységbe tesszük el, végre pedig igen hideg pincébe visszük le. Néhány hét múlva a bornak olyan íze lesz mintha már igen ó bor volna.

+ A fagyasztott tej Szibériában. Szibériában nem szállítják a tejet folyadékos alakban edényekben, hanem darabokban, megfagyasztott állapotban. Nem literekben, hanem darabszám és súlyra árusítják tehát ott a tejet. Kényelem okából egy pálcára hagyják fagyni, mert így könnyebb szállítani, a tejet árusító egyén pedig a botról darabokban szedi le és adja a vevőnek. A felhasználás előtt kiengesztelik a tejet, amelyen a fagyás következtében semmiféle változás nem áll elő. Nagyban is ez a szokás és bádogszelencékben messze vidékekre így szállítják el a tejet, amely hosszú időn át édes és friss ízű marad. Ujabban Franciaországban is nagyban üzik a mesterséges fagyasztást, amely Svéd- és Norvégországokban rendes szokás. Pár év előtt nálunk volt erről szó, de azóta semmi sem történt e tárgyban s e rendszerről mélyen hallgat a krónika.

+ Francia aszalvány készítése. A franciák nemcsak a gyümölcsstermelésnek, de a gyümölcskonzerválásnak is mesterei. Candirozott gyümölcsökkel, befőttökkel és aszalványokkal ellepik az egész világ minden jelentősebb piacát, ami annál könnyebben sikerül nekik, mert szebb, izléseesebb és jobb efféle productumot a világ egyetlen más nemzete sem tud előállítani. Ujabban ugyan az amerikaiak meglepő haladást mutatnak e téren, de a francia árut minőségben meg sem közelítik s csak az árban való erős versenygéssel képesek készítményeikkel nagy forgalmat és exportot teremteni. Bö gyümölcsstermésű években mi is sok kárt látunk abból, hogy frissiben a gyümölcsöt eladni nem tudjuk s mivel kelendő és a francia árukkal versenyezni képes minőségű konzerveket s főleg aszalványokat előállítani nem tudunk, sok gyümölcs kerül cefrére, sőt az állatok elé is, az aszalást pedig csak a saját házi szükségletre, avagy egyes helyeken e célra berendezkedve — jobbára csak a belföldi localis igények ellátására korlátozzuk. Pedig az aszalás jövedelmező konzerválási és értékesítési mód és a szép aszalvány készítés nem ördögi mesterség. Finom, a franciákéhoz hasonló aszalt gyümölcsöt következőleg lehet készíteni: A szép, egészséges és frissiben leszedett gyümölcsöt nyomban a leszedés után rakjuk forró vízbe s hagyjuk benne mindaddig, míg kellőleg meg nem puhult, vagyis amíg egy szalmaszállal a héja könnyen keresztül szurható. Ekkor ki kell szedni a gyümölcsöt a vízből és egy tiszta szitára kell rakni, amely alá tálat kell helyezni, amelyben porrá tört cukor van, úgy hogy a gyümölcs leve erre csurogjon. Mikor a gyümölcs leve kicsurgott, akkor rakjuk rá az aszaló kásra vagy deszkára és kenyérsütés után tegyük be a kemencébe, melynek száját elzárván, — a gyümölcsöt ott hagyjuk. Ekkor a lecsurgott gyümölcslevet a cukorral kellő sűrűségűre főzzük — s a kemencéből kiszedett gyümölcsöt ebbe belemártogatjuk s utána vagy a napon, vagy gyengén fűt kemencében jól kiszáritjuk. Ha azután a cukor már jól megkeményedett rajta, akkor puha-finom selyempapír közé rakjuk el a gyümölcsöt skatulyákba, dobozokba, melyek azután szellős hűs helyen tartandók használatig vagy az eladásig. Így eljárva gyönyörű, a szemnek is tetszetős és jó aszalványt nyerünk, amit könnyen és jó áron lehet értékesíteni. Jegyez-

zék ezt meg gyümölcsstermelőink s adandó alkalommal fordítsák hasznukra a franciák emez ellesett aszaló praxisát.

+ Az avas zsir használhatóvá tétele. Az avas disznózsir ellen tapasztalat szerint, a következő eljárás bizonyult legjobbnak: Az avasodó disznózsirt vasfazékban hevitsük; mi-helyt megolvad a zsir, öntsünk hozzá lefőlőzött, édes tejet (6-8 liter zsirra vegyünk 1 liter tejet) és forraljuk fel. A csakhamar képződő barnás, kellemetlen szagu habot szedjük le gondosan mindaddig, míg a zsirban semmi tejfoszlány sem mutatkozik többé. Ha már egészen megtisztult a zsir, öntsük óvatosan a zsirtartóba, vigyázva, hogy a fazék aljára leülepedett tej s avas zsir ne kerüljön vissza a már megtisztult zsirhoz. Jobb a zsirt zománczott vasfazékban mint pléhbödőben tartani.

+ A tej eltartása. Hogy az állott tej felforralásánál meg ne aludjék, szódát tesznek bele. A szóda nem ártalmas ugyan, de megromítja a tej ízét. Hathatósabban segít a borsav, a borax, meg szalicilsav. A tej ezekkel nyolc napig is eltartható. Ezek a szerek egyszer-mászor kis mennyiségben a tejhez keverve nem okoznának kárt az egészségben, azonban teljesen elítélendők, ha rendszeren hozzákeverik a tejhez.

+ A vörös borok színváltozása. A vörös borok színváltoztatása nem csak az ó, hanem az új boroknál is előfordul és ez esetben veszedelmes is. Míg ugyanis a vörös borok idősebb korokban előbb-utóbb lerakják színanyagukat, bármint kezeljük is azokat és kastélyos sötétsárga színt vesznek fel; addig az új borok törése rendszeren valamely hasadó gombának működési eredménye, mely rendszeren a vörös borban az avasodás és esetleg a keseredés betegséget telepíti meg. Ezért a törődő szinehagyott fiatal vörös bort 70—75 fok C-ra kell mindenekelőtt felhevitenünk alkalmas hevítőgép segítségével a gombák megölése végett és azután elkeverni egészséges sötétebb színű borral. Az ó vörös boroknál a színvesztés csakis az öreg korral járó fogyatkozás és nem betegség lévén, itt bátran felfrissíthetjük a szinehagyott, de azért kitűnő ó-bort fiatal 2—3 éves és tüzes, sötétebb színű vörös borral.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Gyümöcsfeldolgozó gépek a termelőknek. A földmívelésügyi miniszterium oly vidékeken, a hol nagyobb gyümölcsstermelést várnak, és ennek friss állapotban való értékesítése nehézkes, gyümöcsfeldolgozó gépeket kölcsönöz ki a községeknek, egyleteknek, vagy gyümöcsstermelő szövetkezeteknek. A földmívelésügyi miniszterium Simon-féle czidermal-mokat, Mabilie-féle almaborsajtókat, Rider-féle amerikai vándoraszalókat és Győri-féle talyigára szerelt szeszfűző-készülékeket engedélyez néhány heti ingyen használatra, de ezekért a gépekért rövidesen folyamodni kell.

Pályázati hirdetés. A kolozsvári és debreceni gazdasági akadémiá gyakorlati tanszékénél üresedésben levő egy-egy összesen két gazdasági gyakornoki állás betöltése iránt pályázat hirdettetett.

Ezen állások évi 1000 K azaz: egyezer korona segélydíjból, 300 K működési pótlékból és egy butorozott szobából álló, fűtéssel és világítással járó szabadlakás vagy 360 K azaz: háromszázhatvan korona lakpénz élvezetével vannak egybekötve.

A kinevezendő gazdasági gyakornoknak nőtlen egyének kell lennie s feladatát képezni: a gyakorlati tanszék tanárának segédkezni, ezen tanszékkel kapcsolatos teendőket a nyert utasítások értelmében ellátni, az elméleti oktatás helyes módszereit elsajátítani, az okszerű gazdasági üzletvitel minden ágával megismerkedni s a gyakorlati gazdasági szak-tárgyakban további tanulmányokat tenni, hogy idővel a gyakorlati gazdasági szakban mint tanerőt lehessen alkalmazni.

Évégből a gazdasági gyakornok előadási

és tanítási képességéről próbaeladás tartásával, nemkülönbön szakbeli készülttségéről a részére kiszabott munkaterv figyelembevételével a kitűzendő időben és módon szóbeli és írásbeli uton számot adni tartozik.

A pályázni szándékozók szabályszerű egy koronás bélyeggel ellátott és az alább felsorolt okmányokkal felszerelt folyamodványait *folyó évi július hó 23-ig* a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címezve, a kolozsvári, illetve a debreczeni gazdasági akadémia igazgatóságához nyútsák be.

A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. Születési bizonyítványt.
2. Erkölcsi bizonyítványt.
3. Orvosi bizonyítványt.
4. Közpiskolai érettségi bizonyítványt.
5. Valamely gazdasági akadémia elvégzését igazoló bizonyítványt. (oklevelet) és leközönyt vagy annak hiteles másolatát.

6. Hadköteleztség viszonyát igazoló iratot
Élő állatok jvasuti szállítása. A kormány elrendelte, hogy az élő állatokat, ha vasutan szállítják őket, 36 órai szállítás után megfelelő ellátásban kell a szállítatónak részesíteni. Harminchat óráig etetés és itatás nélkül lehet az állatokat szállítani, de azon felül már újabb harminchat óra elteltéig legalább egyszer meg kell etetni és itatni őket. A rendelet most érkezett le a vármegyék alispánjaihoz

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

Kiállítási hírek.

A kiállítási program és bejelentő-ívek szétküldése a jövő héten fog eszközöltetni. A kiállítás díjazási programja ugyanis, mely a földm. miniszterhez jóváhagyás végett felterjesztetett, még nem érkezett vissza s ez okozta a késedelmet. Jövő héten azonban mindenesetre le fog érkezni s akkor azonnal kiküldi azokat a rendező-bizottság.

A kiállítási díjakra eddig 11200 koronát adományozott Serényi Béla földm. miniszter s minden valószínűséggel még további 2—3 ezer koronát fog adományozni, úgy, hogy az ideai kiállítás díjainak összege minden előzőit jóval meg fogja haladni.

Állatvásárlás az ideai kiállításon. Egész jó forrásból értesültünk azon körülményről, hogy a folyó évi kolozsvári kiállításokon a földm. kormány, szakközegei útján, kb: százharminc darab tenyészállatoz-, magyarerdélyi fajta bikákat-, teheneket és kanokat fog vá-ároltatni, mely kedvező körülményre már most felhívjuk kiállítani szándékozó gazdáink figyelmét.

A kiállítások napjai véglegesen s eptember hó 1., 2., 3., és 4.-re vannak megállapítva, mikor úgy a kolozsvári országos vásár-, mint az iskolai idők kezdete tudvalevőleg Kolozsvárra szokták vonzani az egész erdélyi hazarész gazdaközönségét és intelligenciáját, mihez ha még az ideai kitűnőnek ígérkező termésreményeket is hozzávesszük, úgy valóban a legszebb sikerekre lehet kilátásunk.

A kiállítási bírálóbizottságok összeállítása a jövő hét első napjaiban fogván történni, szíves figyelmébe ajánljuk mindazon illetékes tenyészőknek és szakembereknek, akik esetleg eddig a bizottságokban nem voltak benne, hogy részvételi szándékukat

egy levelező-lapon a rendezőséggel sürgősen tudatni sziveskedjenek.

A gépkiallítás prospektusai és bejelentő-ívei szintén a jövő hét első napjaiban lesznek szétküldve. A gazdaközönség, mint rendesen, ezuttal is felhivatott arra, hogy ebbeli szükségleteinek beszerzését a kiállítás alkalmára fenntartani sziveskedjék.

— **Cimadományozás.** A király Székely Jenőnek, a földmívelésügyi miniszteriumba szolgálattételre beosztott földmivesiskolai igazgatónak a földmivesiskolai tanfelügyelői-cimet adományozta.

— **Az ideai termés.** A földmívelésügyi miniszter most tette közzé a vetések állásáról és a mezőgazdasági állapotról szóló jelentéseit a gazdasági tudósítóknak június 9-iki feljegyzései alapján. A miniszteri jelentés az idén először közli az ideai termés számszerű felbecsülését és így érthető az a várakozás, melylyel ennek a jelentésnek az ország egész közönsége elébe nézett. Az eddigi hivatalos hírek és jelentések meglehetősen szép reményekkel biztattak. Annyit mindenesetre elárultak, hogy a tavalyi és két év előtti gyenge termésnél az idén hasonlíthatatlanul jobb eredményt várhatunk. De azért a mai hivatalos jelentés mégis meglepetést okozott. Különösen ami a buza-termést illeti. A jelentés 539, kereken tehát 54 millió métermázsára becsüli az ideai buza-termést és még megjegyzi, hogy a kedvező időjárás esetén nincs kizárva buzavetések további javulása. Az 1906-iki híres rekordtermés a végleges kimutatás szerint 53.7 millió métermázsára hozott. Az az első becslés, mely ebben az időben jelent meg csak 46.8 millió métermázsát jövendölt. A mostani becslés szerint tehát az ideai buzatermés 0.2 millió métermázsával nagyobb lesz az 1906-iki rekordtermés végleges eredményénél.

A jelentés egyéb részleteit a következőkben ismertetjük:

Május hónap végén és június hónap elején az időjárás általában kedvező volt, bár zivataros esős és jégeső helyenkint előfordult, s bár az utóbbi némi kárt is okozott, mindazonáltal a vegetáció haladása megfelelő volt, főleg az őszi szempontjából, a mely az ország nagyobb részében jól áll. A tavaszi kálászokkra az időjárás még most sem volt megfelelő; áll ez különösen a zab és részben a tavaszi árpa-vetésre, a melyek fejlődését mindenütt ma sem tartják kielégítőnek. A beérkezett átlagos termésbecslési eredmény szerint a zab még a múlt évi eredményénél is jóval kisebb hozamra nyult kilátást. E nem kielégítő állapotának oka, hogy már kelése idején nem volt egészen tökéletes. A vetés ugyanis egyenlőtlenül kelt és mert hosszabb ideig folyton változó, többnyire azonban a zabvetésre kedvezőtlen időjárás uralkodott, a zsenge és érzékeny növény nem volt képes sem a tavasz elején, sem most a jobb időjárás beálltával erőre kapni. A zabvetés nagyon sok helyen állandóan sárgás-világos színű ezenfelül az országnak csaknem minden részén egyenlőtlen lévén a vetés, bokrosodása sem volt megfelelő. Tömérdek gaz, vadrepe és mácsonya is előidézte a vetés visszaesését és így természetesen a terméskiállítás, a helyett, hogy mindenütt kielégítően javult volna, néhol hanyatlott is. Az előzményeket tekintve, sajnos, hogy a zabvetésnek további hanyatlása nincsen még kizárva, a mit igazól az az állapot, hogy maguk a gazdák mind tömegesebben panaszkodnak. A tavaszi árpában is van némi hiba, annyi baj azonban, mint a zabban, sehol sincsen. Üszög és kevés rozsdá mutatkozik ugyan ebben is, hasonlóan az üsziben, mindazáltal az árpavetés hozamát közepesnek és részben jó közepesnek is jelezhetni.

Az őszi repce közép és középen felüli termésrel biztat. A repcét már learatták és most csépelik meglehetősen jó eredménnyel. Az őszi árpa aratása mostanában fog megindulni.

Az őszi kenyérmagvak közül a buza és a rozsa, hála a kedvező időjárásnak, országsszerte jó termésrel biztat. Eddig még a rozsdá kárt sehol sem okozott. A buza és néhol a rozsa levelén föllépett rozsdá a szárat és kalászt megkímélte és mert a buza és rozsa szára, ugy-szintén kalásza is teljesen erőteljes és egészséges. ennélfogva remélni lehet, hogy a mi kedvező terméskiállítás aratásig tokozódni illetve javulni is fog még a szem minősége által. A buza és rozsa további javulását a kitűnően fejlődő szemképződésből lehet következtetni; a kenyérmagvak ugyanis, minthogy többnyire jól kalásztoltak és a virágzás is szépen folyt le, ennélfogva, természetesen további kedvező időjárás esetén; csak jó eredményt lehet remélni.

A kilátás tehát ez idő szerint az őszi gabonafélékből igen kedvezőek és pedig megtermésre éppen úgy, mint szalmahozamra nézve különösen a meg nem dőlt vetésből várnak jó eredményt, bár a rozsdá, stagnálása, sőt pusztulása folytán még a dőlt gabonavetésből is jó magot remélnek. Ez utóbbinál legfőljebb csak az aratás nehézsége fog némi gondot okozni.

A kapás növények fejlődését is dicsérik; úgy a *tengeri*, mint különösen a *burgonya* és *répa* sokat javultak és mert a letolyt időszakban többször kapot esőt, a megmívelési munkát is nagyobbára befejezték minélfogva remélni lehet a további megfelelő gyarapodást.

A kereskedelmi növények, nevezetesen a kender, len, dohány és komló, szintén kielégítően és jól állanak; a dohányt és a komlót kapálják. A kerti növények és zöldségfélék nagyobbára jók, bár néhol szomjuhozzák az esőt.

A takarmányfélék terméshozama is kedvező; a lekaszált természetes fű és mesterséges takarmány többnyire jó eredménnyel fizetett. A széna minősége takarmányozási szempontból jobbára kifogástalan. A mennyiség jó középátlagnak megfelel. A *legelők* is eléggé jók még, bár ezekre az eső éppen úgy kívánatos volna, mint általában egyes kapásnövényekre.

A szőlőkben erősen dolgoznak; úgy a permetezés, mint a kapálás és kötözés napirinden van. A peronoszpóra kisebb mértékben már is mutatkozik, különösen a hol a permetezés nem volt kielégítő, vagy idejében nem történt meg.

A gyümölcsstermés kilátás nem egyenlő; helyenként szépen mutatkozik termés, másutt azonban alig terem valami.

— **A korcsmák vasárnapi bezárása.** Szilágyvármegye törvényhatósági bizottsága szabályrendeletet alkotott a korcsmák, sörházak és pálinka mérésekre vonatkozólag, melyek alapján vasárnap, Szent István napján, valamint Karácsony Husvét és Pünkösöd első napján a korcsmák zárva tartandók. Szilágy megye ezen szabályrendelete a kormány által jóvá lett hagyva s így az már érvénybe is lépett. Nagyon óhajtandó lenne, hogy szabályrendelet után a vasárnapi munkaszünetet a korcsmákra a többi vármegyékben is mielőbb kiterjeszteni. Minek jóváhagyására most már kilátás van, példát szolgál erre Szilágy megye esete. A biharmegyei gazdasági egyesület már 1904. szeptember hó 11-én tartott gyűléséből feliratban kérte a kormányt a vasárnapi munkaszünetnek a korcsmákra való kiterjesztése iránt s azóta több testület élt hasonló felirattal, de a kedvező elintézését nélkülözték. most már azonban remény van erre s bizonyára általános mozgalom fog indulni a korcsmák vasárnapi munkaszünetének életbe léptetésére.

— **A termésbecslése és a buza ára.** A földmívelésügyi miniszteriumnak szombati kommunikéje, a melynek alapján nálunk a *tavalyi végleges kimutatás* szerint behordott 30.85 millió métermázsával szemben az idén a buzából 53.90, vagyis 23 millió métermázsával több, *rozsból* pedig szintén 4 millió métermázsával több várható, a vidéket határozottan meglepte, mert általában nem számítottak ilyen kedvező jelentésre. A budapesti tőzsdén, a hol most is a legnagyobb elismeréssel voltak a miniszteriumnak nagy gonddal és fáradtsággal

készített munkája iránt, nem oly mértékben ugyan, mint a vidéken, de szintén meglepetést okozott a rendkívül kedvező taksálás, mert általában csak 50—51 millió métermázsa hozamra számítottak. Ennélfogva azt a számszerű becslést, hogy 6,133,360 katasztrális holdon holdanként átlagban 8.78 métermázsa és így összesen 53.90 millió métermázsa buzatermés várható, bizonyos mértékben *optimisztikusnak* tartották annál is inkább, mert a területi adatok kiszámítása a minisztériumi jelentés szerint sem tekinthető véglegesnek. A helyet tehát, hogy a búzát eladták volna, inkább vásárolták a budapesti spekulánsok. A kedvező mezőgazdasági jelentés természetesen a külföldi sajtót is nagyban foglalkoztatják. Ezek közül leginkább egyik bécsi lapnak fejtegetése keltett figyelmet, melyen oda konkludál, hogy ha Magyarország, Ausztria és Horvát-Szlavonország együttesen be is hódít 78 millió métermázsa búzát, nagyobb exportfölöslegről akkor sem lehet szó, mert az idén ugyiszólván teljesen készlet nélkül megyünk az új kampályba.

— **A vetések a külföldön.** Oroszországban az őszi vetések nagyon jól fejlődnek. A tavaszi vetések kivétel nélkül jól gyarapodnak. Nagy átlagban közép és jó közép termés várható. — **Szerbia.** Az időjárás az utóbb lefolyt hetekben sokat javított. A megmaradt őszi és tavaszi vetések szépen gyarapodnak és kielégítő termést is ígérnek. A hol a kalászos vetések tönkrementek és a talajt újból felszántották, ott a tengeri vetés nyert kiterjedésben. — **Bulgária és Kelet-Rumélia.** A növényzet rendkívül jól fejlődik, különösen szépen áll a gabona és kapásféle. — **Amerikai Egyesült-Államok.** A vetések fejlődése általában megfelelő; úgy az ősziek, mint a tavasziak is kielégítően állanak. — **Nagy-Britannia.** A tavaszi hideg időjárás nem maradt következmény nélkül. Ugy a vetések, mint különösen a fűfélék visszaestek fejlődésükben és most sem mondhatók egész kielégítőeknek. A gazdák azonban remélik, hogy ez az állapot még kedvezőre fordul. — **Németbirodalom.** Az őszi vetések az utolsó idő alatt keveset fejlődtek. A buza a kedvezőtlen idő hatásának jobban ellenállt, a rozsvetések azonban az éjjeli fagyok és hűvös, szeles időjárás következtében sok helyen megritkultak. Birodalmi átlagban az őszi buza állása 2,3 (áprilisban 2,2).

— **Méhészeti vándorgyűlés és kiállítás Budapesten.** A magyar német és osztrák méhészeknek Budapesten augusztus 19—24 napjain tartandó vándorgyűlése és kiállítása iránt nemcsak Magyarországon, de Németországban és Ausztriában is rendkívül élénk az érdeklődés. Erre vall a vándorgyűlés irodájába érkező tömeges megkeresés és a részvételre való nagy számú jelentkezés. A résztvevő tagok száma, a legutóbbi összeállítás szerint, messze túl fogja haladni az eddigi vándorgyűlések látogatóinak számát, a kiállítás pedig magas színvonalával nemcsak a szakszerű méhészeknek fog szakismereteik bővítésére kedvező tért nyújtani, de a laikus közönséget is kellemesen fogja meglepni. Figyelmezteti a rendezőbizottság a méhészeket, hogy ne üljenek fel az utóbbi hetekben történt hamis híreszteléseknek. Küldjék be a kiállításra bármilyen kaptárakat, mert egyforma liberális elfogulatlansággal adnak helyet az összes fajta hazai és külföldi kaptároknak is. A kiállítást a városi korszolgyárnak termeiben rendezik el, míg a vándorgyűlés a műcsarnok három díszes termében fog lefolyni.

— **A gabonaforgalom lebonyolítása** tárgyában az államvasutak igazgatósága f. hó 8-án Marx János elnökgazgató elnöklété alatt ülést tartott, amelyen az összes érdekelt malomipari és kereskedelmi körök képviselve voltak. A mezőgazdasági érdekeltséget Perczel Ferencz és Rubinek Gyula képviselték. Nagy megnyugvással vett tudomást az értekezlet azokról az intézkedésekről, amelyeket a M. Á. V. a várható nagyobb gabonaforgalom akadálytalan lebonyolítása érdekében máris foganatosított vagy kilátásba helyezett. Felette nagy

gazdasági érdekek fűződnek ma a gabonaforgalom gyors lebonyolításához, mert a fogyasztás nagy erővel fogja az első készleteket fel szívni s annál többet tudunk oda a nyáron elszállítani. Az értekezlet nevében Rubinek Gyula mondott köszönetet az elnökgazgatónak és a M. Á. V.-nak azért az előrelátó gondosságért, amelylyel a nyári és őszi gabonaforgalom gyors lebonyolítását preventív intézkedésekkel előmozdítani igyekeztek.

— **Hirdetmény.** A m. kir. honvéd csapatok részére 1910. szeptember hó 1-étől 1911. augusztus 31 éig. szükséges termények szállításának biztosítására, nyilvános versenytárgyalás fog tartatni; még pedig:

julyo évi július 1-én Kolozsvártt

	széna	alomszalma	ágyzalma
Kolozsvár részére	823 q,	569 q,	210 q.
Nagyenyed >	99 q,	70 q,	90 q.
Dés >	99 q,	70 q,	90 q.

július 4-én Marosvásárhelyen:

	széna	alomszalma	ágyzalma
Marosvásárhely és a sátoortábor részére	3429 q,	3197 q,	294 q.
Beszterce >	99 q,	70 q,	90 q.
Szamosujvár >	2829 q,	1997 q,	84 q.

július 6-án Nagyszebenben:

	széna	alomszalma	ágyzalma
Nagyszeben részére	351 q,	237 q,	108 q,
Déva >	99 q,	70 q,	90 q,
Erzsébetváros >	99 q,	70 q,	90 q,

július 11-én Brassóban:

	széna	alomszalma	ágyzalma
Brassó részére	264 q,	175 q,	108 q,
Fogarás >	99 q,	70 q,	90 q.
Kézdivásárhely részére	99 q,	70 q,	90 q,
Csikszereda részére	99 q,	70 q,	90 q.

A részletes feltételek az Erd. Gazd. Egy. irodájában is betekintheők. Ezen hirdetményt ajánljuk gazdaközönségünk szives figyelmébe.

— **A szerbiai termés veszedelme.** Szerbia kitűnő terméskialításait egyes vidékeken nagy veszedelem fenyegeti. Egy kártékony fehér lepke faj sok helyen olyan iszonyuan elszaporodott, hogy a gyenge gabonatermést teljesen tönkre teszi. Este és reggel, amikor a lepkék a földre szállnak, a mező olyan mintha sűrű hó biritaná. A lakosság tehetetlen a csapással szemben.

— **A kolozsvári közbiztonsági májusi forgalma** a következő volt: levágtak 3 bikát, 171 ökröt, 299 tehenet, 1473 borjut, 5988 bárányt, 1268 sertést, 3 süldőt és 43 lovat.

— **Kivándorlás 1910 április hóban.** Az utlevélstatistikai adatgyűjtés eredménye szerint a Magyar birodalomban folyó évi április hóban 9703 utlevél váltottak kivándorlási célból. Ezen utlevelekkel kivándorlásra jogosított 24.449 egyén a kik között 12.105 férfi volt. A kivándorlásra jogosítottak közül 11.069-nek az utlevele Amerikikába szolt, áprilisi folyamán tényleg 9695 egyén vándorolt ki, 8657 utlevéllel és 1038 utlevél nélkül, 1909 áprilisban csak 8057 volt a kivándorlók száma.

— **Munkásbiztosítási elvi határozat.** Felmerült konkrét tényből kifolyólag elvjelentőségű határozatban mondta ki a munkásbiztosító hivatal, hogy az alkalmazott munkába lépésének a pénztárnál való be nem jelentése esetén a mulasztást elkövető munkaadó az illető alkalmazottnak betegségéből kifolyólag a pénztár részéről kiszolgáltattott összes segélyek által okozott költségeket megtéríteni tartozik.

— **A gazdasági egylet vagyona** illetékegyenérték tárgya. Felmerült konkrét tényből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondta ki a magyar királyi közigazgatási bíróság, hogy a gazdasági egyleteknek ingó vagyona az illetékegyenérték alól felmentve nincs.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:
TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA HÁZAKRA

és a nagyobb városokban fekvő
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.

2001

Thierry A. BALZSAMA, Törvényesen védve

Csak az apáca védőjegyű az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés, rekedtség, hörghurut, tüdőbaj, gyomorgörés és más gyomorbetegségek, minden belső gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés stb. ellen biztosan hat. Külsőleg, szájbetegségek, fogfájás, égett sebek, kiütés, nyilalás és különösen influenza ellen stb. használni. 2 kicsiny vagy 8 duplaüveg, vagy egy nagy családi üveg **öt korona.**

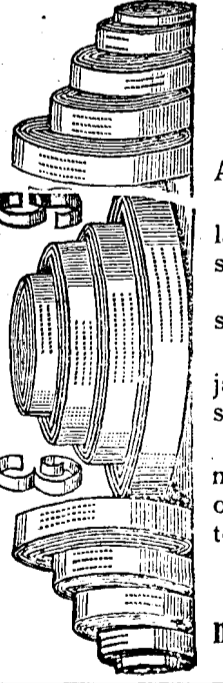
Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch Sauerbrunn.

THIERRY A. gyógyszerész egyedül valódi

GENTIFOLIA-KENŐCSE

meglehető, csatlathatlan és utólrhetőetlen gyógyítóhatású még a régi, sőt rakes sebeknél, sérüléseknél, daganatoknál, gyulladásoknál, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot, genyedet, sokszor fölőlegessé teszi a fájdalmas operációt. 2 tégely **3-60 korona.**

Cím: Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch. 2399

Gmeiner E. gépszijgyár Brassó.

Ajánl saját gyártmányu: Elsőrendű szimpla és dupla színű-rgépszijat 600 mm. szélességig.

Többféle vraró és kötőszijat legjobbminőségben. Elsőrendű gépszijbőröket javításokhoz minden vastagságban.

Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és hengerolajokat, gőzgépek és motorok kenésére

Ajánlatok és minták megkeresésre. 2275

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépítő

BUDAPEST
Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278 **VII., Gizella-ut 15.**
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap	
Alapítványok a kormány hozzájárulá- sával	1,981.700.— K.
Tartalékok	1,933.963.54 "
Összesen:	3,915.663.54 "
901 évi fölösleg	90.349.— K
902. " "	59.782.26 "

1903.	" "	109.331.73 "
1904.	" "	72.438.23 "
1905.	" "	61.730.60 "
1906.	" "	39.243.65 "
1907.	" "	41.877.32 "
1908.	" "	81.088.76 "
1909.	" "	106.589.64 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjrányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-ot díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963.54 koronára rugnak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

Az Erdélyrészi Gazdaközönség szives figyelmébe!

Miután a folyó év szeptember hó 1., 2., 3 és 4. napjain — a XVI. erdélyrészi tenyészállatkiállítással kapcsolatban — fog megtartatni Kolozsvártt immár **VIII. erdélyrészi gép-, szerszám-, termék és terménykiállításunk** is, hol a gazdaközönségnek minden ily tárgyú szükséglete beszerzésére a lehető legjobb alkalom kínálkozik, mert mindent közvetlen szemlélet utján, kiállítási darabokban és tetemes engedmények mellett vásárolhat, felkérjük a gazdaközönséget, hogy ezirányu bevásárlási szándékait, a saját érdekében, akkorra fenntartani sziveskedjék.

2463

A rendezőség.

293—1910. sz.

előlj.

Bérlethirdetés.

A kolozsvári ref. kollegium mezőzáhi (Torda-Aranyos vm.) földbirtoka nyilvános árverés útján haszonbérbe kiadandó. A birtok területe körülbelül 500 kat. hold, melynek mintegy $\frac{2}{3}$ -ad része első minőségű mezősegi szántóföld, a többi legelő és kert; a községben van szükséges gazdasági épületekkel felszerelt udvarház. Vasuti állomás (a Marosludas-Besztercei vonalon) és posta, távirtda, telefon ugyanott. A bérlet tart 1911. október 1-től 1915. október 1-ig.

Bérbevenni szándékozók tartóznak a kollegium pénztárába az ajánlott összeg 20%-át bánatpénzzül letenni. A bérletre vonatkozó zárt ajánlatok a kolozsvári ref. kollegium előljáróságához (Kolozsvár, Farkas-u. 16.) 1910. augusztus 1-ig nyújthatók be. Érdeklődőknek mindennemű részlet kérdésben további felvilágosítást írásban vagy élő szóval dr. Incze Béni (Farkas-u. 16.), a kollegium gazdasági felügyelője nyújt.

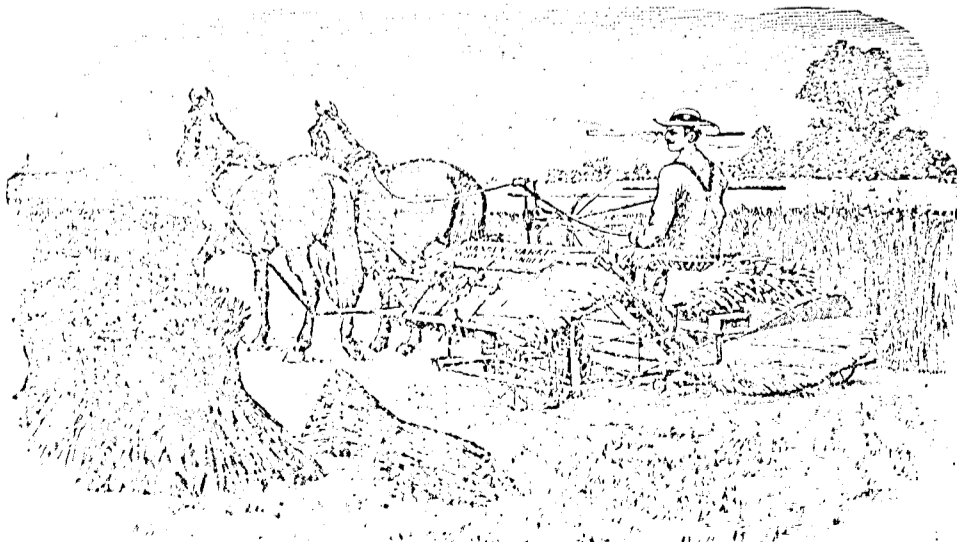
A kolozsvári ref. kollegium előljáróságának 1910. június 3-án tartott üléséből.

Br. Bánffy Ernő s. k.
elnök, főgondnok.

Szabó Imre s. k.
jegyző.

2462

Massey-Harris & Co. fűkaszaló és aratógépgyár.

== Toronto Észak Amerika. ==

A világ legmegbízhatóbb gyártmányai.

Árjegyzéket és árajánlatot kívánatra szivesen küld a

Massey-Harris Co. részvénytársaság

BUDAPEST,
V. Alkotmány-u. 23.

2379

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből,
kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITTKÉ LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyszer-, pi- Kolozsvar, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.
pere és illatszer üzlete

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készítenő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok.

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsa
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő
			Maraschnó	Pfefferüma	Szilvorium
					Törköly
					Vanília

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

Kérjük gyárunkat meglátogatni!

Falazótégla és tetőcserép

homok és cementből könnyen állítható elő bármely munkás által

Dr. GASPARY gépein

Cement lapok, Cement ürtömbök,
Cement alagsövek, Cement salak-téglák.

Formák: Vízvezeték-csövek, Ablak-keretezések,
Kerítés-oszlopok, Határkövek stb.

Különlegességi gépgyár.

Dr. Gaspar & Co. Markranstädt, Leipzig mellett,

80. sz. árjegyzék díjmentesen!

Kéveköző
aratógép
Johnston-féle
uj, bérbeadás
miatt 850
koronáért
felszerelve
ELADÓ
Nagy Lajosnál,
Marosbogáton.
2461

Keresek 8000 drb. elsőrendű

szőlő-karót.

Ajánlatot kérek az alanti címre

Nagy Dénes
földbirtokos,

Torda. (Torda-Aranyos megye).

2460

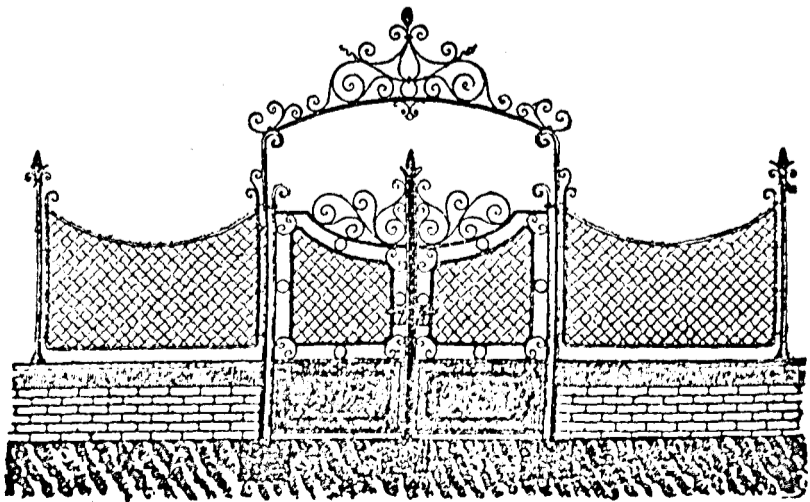
OBERDING ANTAL

vízvezeték és csatornázási vállalkozó

Kolozsvárt, Bátya-utca 4. szám. (Óvár.)

Telefon-szám: 625.

Készít fűrdőszobákat, closteteket, mosdó-asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá készíti vidéken vízvezeték szivattyú állomással vagy forrás foglalkással. — Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden e szakmába vágó javításokat pontosan és a legutányosabbban.
2436

LÉBER GYULA

Első erdélyi sodrony szövet-fonat, kertkerítés és ruganyos acél sodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt, Egyetem-utca 7. szám.

Telefon szám 439. Telefon szám 439.

Készít minden e szakba vágó sodrony munkákat izléses kivitelben és gyári áron.

Raktáron mindenformájú kerítés, Hungária és 6 sarkos horgonyozott fonatok is méterenként 30 fillértől fölfelé.

Nagy képes árjegyzék és minta fonatok kívánatra ingyen küldetnek

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
 Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.
 Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
 Fiú és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktara
 Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár

Garvenswerke,
 Wien. II., Handelsquai No 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2050

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garnitúrájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,

Budapest, IV. Molnár-utca 11.

2016

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapirokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre

Dijmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

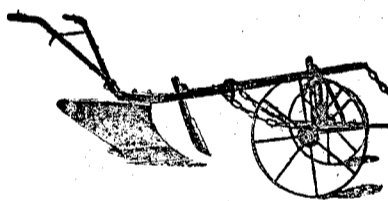
tűz- és betörésmentes pánccszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017

Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

A valódi Bächer-féle törhetetlen fejű

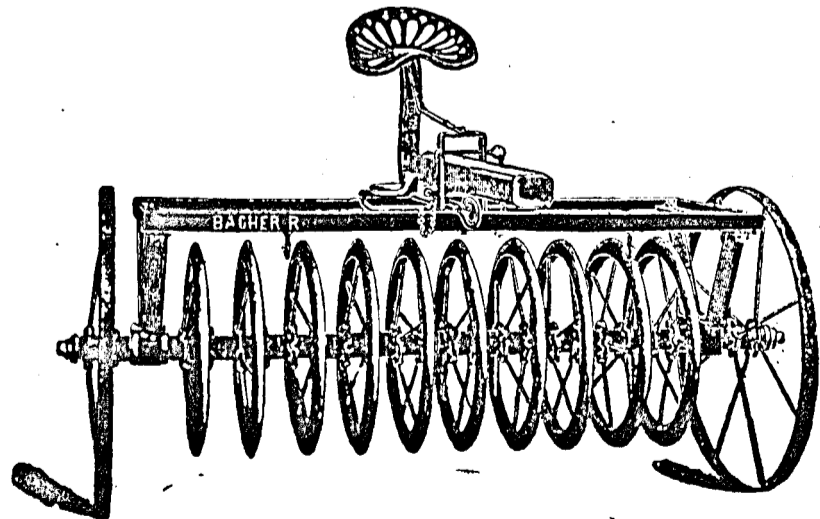

„Acélekék“

ugy a munkateljesítés tökéletességénél, mint kiváló tartosságuknál fogva elsőnek vannak elismervv.

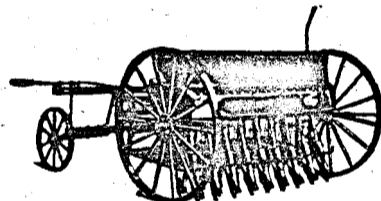
Campbell rendszerű altalajtömörítők, Tár csás boronák, elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva.

Olcsó ár és teljes szavatosság mellett.

Budapest, VI. Nagymező-u. 68. sz.

A „Melichár“-féle

„Unicum Drill“

a gazdák kedvenc vetőgépe.

Pontos szabályozhatóság,

gondos kivitel és tartósság tekintetében egy gyártmány sem versenyezhet vele.

Kormányzó szerkezete és kiürítése meglepően célszerű

és a vele való munkát könnyűvé és akadálytalaná teszi.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Bächer—Melichár

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond

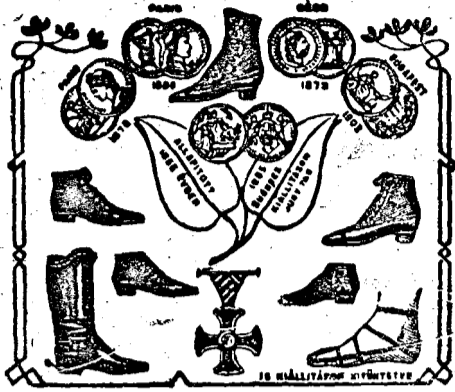
Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy nasznait, a lábra találó cipő beküldésével a egjo bb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatot tesz
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egytemes aczélsék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a
Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is tartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmának és vizsonteladójának szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás.
Ponyvakölcsönző Intézet.
Tessék ajánlatot kérni!
2260

Kwizda-féle Korneuburgi marhapor,
Diétikus szer lovak-, marhák- és juhoknak.
1 doboz ára . . . . . K 1.40
1/2 . . . . . - 70
Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint feheneknél a tej javítása s a tejelőképesség fokozása céljából.

1900. párisi világiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle sertéspar.
Diétikus szer a hizlalás elősegítésére.
Kis doboz K 1.20. Nagy doboz K 2.40.
Erősítő takarmány,
lovak és szarvasmarhák számára,
1 doboz a 5 étadag K -80, 1 láda a 50 étadag K 6.-

Kwizda-féle kutyapilulák
zselatin-átvonattal. Hajtópilulák kutyáknak.
1 doboz ára K 2.-

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza
BUDAPEST, VI, Király-utca 12. és Andrassy-út 26. szám.

2450 II.

Kwizda-féle Restitutions-fluid
mosóvíz lovak számára. — Egy üveg ára K 2.80.
Az udvari istállóknak és versenystállóknak 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka vézése előtt és után, nyugtatóknál s ib. Trainingbea nélkülözhetetlen.

Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Mc. Cormick fűkaszalógép 3 1/2, 4 és 5 ang. láb metszőszélességben.

Dült gabonában
megint csak a Mc Cormick kéve-kötő-aratógép fogja bizonyítani óriási fölényét minden más gyártmánnyal szemben, mert
szerkezete a legerősebb
a mellett **vonóerőszükséglete a legkisebb,** és szab. kalászemelő-készülékével a legnehezebb fekvő gabonát is jobban aratja, mint a legjobb kéziarató.

Mc Cormick acél-szénagyűjtő

McCormick Harvesting Machine Company
Igazgatóság és főraktár:
Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

Mc Cormick kéve-kötő-aratógép 5 és 6 ang. láb metszőszélességben.

„Sidelivery” egyesített szénagyűjtő és forgatógép.
Világhírű speciális gépeinkről kimerítő képes leírásokat kívánságra szívesen küldünk.

Mc Cormick „Daisy” marokkrakó-aratógép.

„SIDELIVERY”
egyesített szénagyűjtő és forgató gépünk
az erdélyi viszonyoknak
kitűnően megfelel, mert a széna akár fűből, akár vetett takarmánynövényből készüljön is, az első napi száradás után felgyűjtethető és utána azonnal petrencézhető. Számos erdélyi és magyarországi gazdaság tapasztalatai a t. érdeklődőknek rendelkezésére bocsájtatnak.

Tengeri Kapálóéke.